

7.3 VNOS PODATKOV

Podatke vnašamo ali spreminjamo z vpisom v vnosno polje, z izbiro iz šifranta ali spustnega seznama.

7.3.1 Vnos vsebine podpolja

Vsebino podpolj vnašamo v vnosna polja. Podpolja imajo omejeno ali neomejeno dolžino vnosa. Določena podpolja imajo fiksno dolžino vnosa, ki je ne moremo spreminjati (npr. v podpolje *100c – Leto izida 1* moramo vnesti točno štiri znake).

Postopek

1. Odpremo podpolje (gl. pogl. 7.2).
2. V vnosno polje vnesemo besedilo ali pa obstoječo vsebino popravimo ali spremenimo.

Pri vnosu si lahko pomagamo s tabelo znakov COBISS, ki jo lahko prikličemo z metodo **Urejanje / Vstavi znak COBISS**. Postopek vnosa znakov iz tabele je opisan v pogl. 7.3.1.1.

V vnosnem polju lahko s pomočjo črkovalnika preverimo pravilnost vnesenega besedila. Črkovalnik je opisan v pogl. 7.3.1.2.

V vnosno polje lahko vstavimo tudi:

- znak za razvrščanje NSB/NSE (npr. ≠The ≠)

Izberemo metodo **Urejanje / Vstavi znak za razvrščanje**.

Nasvet:

Znak za razvrščanje lahko dodamo tudi s pritiskom na tipki <Ctrl> + <preslednica>.

- oznako LaTeX

Izberemo metodo **Urejanje / Vstavi oznako LaTeX**.

Opozorilo:

Podpolja pri značnicah, ki imajo vklopljeno normativno kontrolo, vnašamo posredno preko normativne baze podatkov (gl. pogl. 7.3.4.1).

3. Po potrebi pretvorimo črke (npr. velike črke v male ali obratno).

Če želimo črke v vnosnem polju spremeniti v male črke, označimo zeleno vsebino in izberemo metodo **Urejanje / Pretvori v male črke**. Če želimo

črke spremeniti v velike črke, izberemo metodo **Urejanje / Pretvori v velike črke**.

4. Po potrebi spremenimo pisavo (npr. iz latinice v cirilico ali obratno).

Če želimo pisavo v vnosnem polju spremeniti v cirilico, označimo želeno vsebino in izberemo metodo **Urejanje / Pretvori v srbsko/makedonsko cirilico**. Pri tem se kombinacije lj, nj, dž, dz spremenijo v črke љ, њ, џ, ѕ. Če želimo pisavo v vnosnem polju spremeniti v latinico, izberemo metodo **Urejanje / Pretvori v latinico**.

Metodi sta aktivni samo v sistemih COBISS, ki uporabljajo cirilico.

5. Zapremo podpolje (gl. pogl. 7.2).

Če vsebina podpolja ni kontrolirana, se vpisana vrednost prenese za oznako podpolja.

Če je vsebina podpolja kontrolirana, se vpisana vrednost, če je nepravilna, ne vpiše, izpiše pa se opozorilo o napaki. Napačno vrednost lahko s tipkama <Ctrl> + <V> ponovno vnesemo v vnosno polje in jo nato popravimo.

Možnosti ...

Vnos vsebine podpolja lahko zaključimo tudi tako, da izberemo metodo **Urejanje / Prekliči**, le da takrat vsebina podpolja ostane takšna, kot je bila pred spreminjanjem.

Nasvet:

Metode iz menija **Urejanje** lahko izberemo tudi iz priročnega menija (gl. pogl. 3.2.3).

7.3.1.1 Okno Nabor znakov COBISS

Programska oprema omogoča vnos in iskanje podatkov, ki vsebujejo nekatere črke razširjene latinice (strešice, apostrofi itd.).

Postopek

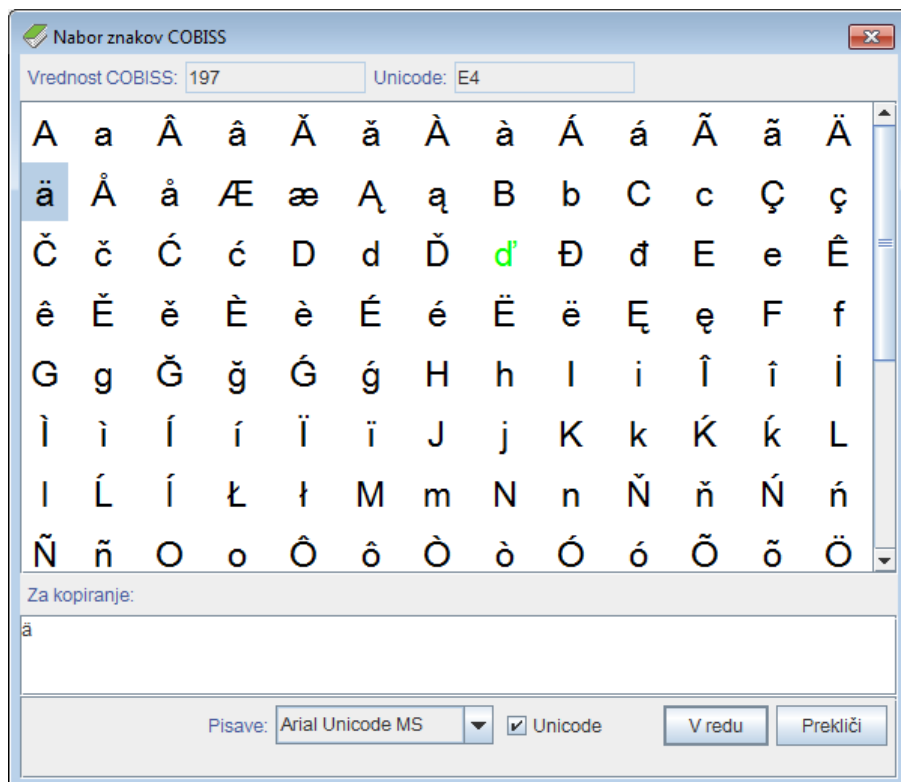
1. V urejevalniku ali iskalniku aktiviramo vnosno polje in se postavimo na mesto, kjer želimo vpisati znak ali niz znakov.

2. Pritisnemo tipki <Ctrl> + <S>.

Odpre se okno **Nabor znakov COBISS**. V osrednjem delu okna je seznam, v katerem so prikazani znaki COBISS.

Če vnosno polje v iskalniku ali urejevalniku že vsebuje besedilo, se le-to programsko prenese tudi v vnosno polje "Za kopiranje".

3. Če kliknemo kateri koli znak, se na vrhu seznama pri "Vrednost COBISS" prikaže koda COBISS, pri "Unicode" pa koda Unicode izbranega znaka.

Slika 7.3-1: Okno Nabor znakov COBISS

4. Pri "Pisave" izberemo vrsto pisave za prikaz znakov COBISS. Privzeta vrednost je *Arial Unicode MS*. Izbiramo lahko med vsemi pisavami, nameščenimi na našem računalniku, vendar v nekaterih pisavah niso definirani vsi znaki iz nabora COBISS. Znake, ki v izbrani pisavi manjkajo, zamenjuje znak "?".
5. Če označimo potrditveno polje "Unicode", je seznam pri "Pisave" omejen le na pisave po standardu Unicode.
6. Iz seznama izbiramo znake, tako da vsak znak dvakrat kliknemo. Izbrani znaki se prenesejo na ustrezno mesto v vnosno polje "Za kopiranje". Znake, ki jih imamo na tipkovnici, lahko tudi neposredno vtipkamo v vnosno polje "Za kopiranje".
7. Kliknemo gumb **V redu**.

Vsebina iz vnosnega polja "Za kopiranje" se doda v vnosno polje v urejevalniku ali iskalniku, in to v velikosti in pisavi, ki smo ju izbrali za prikaz besedila v uporabniškem vmesniku, in ne v pisavi, ki smo jo nastavili v oknu **Nabor znakov COBISS**.

Če pisava, izbrana za prikaz besedila v uporabniškem vmesniku, ne vključuje znaka COBISS, ki smo ga izbrali v oknu **Nabor znakov COBISS**, bo izbrani znak v urejevalniku ali iskalniku v vnosnem polju prikazan kot "□".

7.3.1.2 Črkovalnik¹

Programska oprema omogoča uporabo črkovalnika za slovenski jezik, ki sprti preverja zatipkane in napačno zapisane besede. V besednjak so vključene tudi pogosto uporabljene okrajšave, ki se pojavljajo pri katalogizaciji.

Črkovalnik je vključen v podpolja, v katera vnašamo:

- podatke v jeziku katalogizacije
- podatke, prepisane s predloge, vendar le v primeru, kadar je predloga v slovenščini
- predmetne oznake

Opozorilo:

Za preverjanje naslova in drugih podatkov, ki so prepisani s predloge, je treba predhodno v podpolje 101a vnesti kodo za slovenski jezik. Črkovalnik ni vključen v podpoljih, ki so povezana s šifrantom za pomoč pri vnosu.

Pogoj

V meniju **Nastavitve** mora biti označeno potrditveno polje "Črkovalnik".

Postopek

1. V urejevalniku aktiviramo vnosno polje in vpišemo besedilo.

Program napačno črkovano oz. neznano besedo obarva rdeče takoj po vnosu, ko pritisnemo preslednico oz. dodamo ločilo.

2. Če želimo preveriti podobne besede, ki so na voljo v besednjaku, kliknemo na rdeče obarvano besedo ter pritisnemo hkrati tipko <Ctrl> in desno tipko miške.

Odpre se meni s predlogi, med katerimi izberemo ustrezno besedo oz. obliko besede.

Opozorilo:

Črkovalnik je podpora zatipkanim in napačno zapisanim besedam v slovenskem jeziku. Kadar besedilo v slovenščini vsebuje citate iz drugih jezikov, tuje besede, simbole in podobno, jih bo črkovalnik označil kot neustrezno besedilo. Podobno bo z naslovi, ki so v tujem jeziku in se nahajajo v zapisu za vir v slovenščini.

Dodajanje besed v osebni slovar ni možno.

3. Izbrano besedo potrdimo in zaključimo vnos.

¹ Črkovalnik za slovenski jezik je na voljo le v sistemu COBISS.SI.

7.3.2 Vnos kodiranih podatkov

Kodirane podatke lahko vnašamo na dva načina. Če kodo poznamo, jo vpišemo, če pa kode ne poznamo, jo izberemo ali iz kratkih šifrantov s pomočjo spustnih seznamov, ali iz daljših šifrantov, ki se odprejo v ločenih oknih.

7.3.2.1 Šifrant v spustnem seznamu

Pri krajših šifrantih ustrezno kodo izberemo iz spustnega seznama.

Postopek

1. Odpremo podpolje (gl. pogl. 7.2).
2. S tipkama za pomik <gor> in <dol> ali s klikom na polje, ki vsebuje znak "▼", odpremo spustni seznam.
3. Ustrezno vrednost izberemo na dva načina:
 - s tipkami za pomik (<dol>, <Home>, <End>, <PgUp>, <Pg Dn>) in nato s pritiskom na preslednico ali na tipko <Enter>
 - s kazalcem miške pokažemo na vrednost in kliknemo

Spustni seznam se zapre.

4. Zapremo podpolje (gl. pogl. 7.2).

Izbrana vrednost se prenese za oznako podpolja.

Nasvet:

Vrednost najhitreje izberemo, če v odprtem seznamu pritisnemo tipko s prvo črko oz. številko zelene vrednosti in nato še preslednico.

Opozorilo:

Če želimo preneseno vrednost odstraniti iz podpolja, iz spustnega seznama izberemo prvo, tj. prazno vrstico.

7.3.2.2 Šifrant v ločenem oknu

Pri daljših šifrantih ustrezno kodo izberemo iz seznama v ločenem oknu.

Postopek

1. Odpremo podpolje (gl. pogl. 7.2).
2. Vnesemo kodo ali začetni del kode in kliknemo ikono za prikaz šifranta , ki je za vnosnim poljem podpolja, ali takoj kliknemo ikono za prikaz šifranta, če želimo, da se šifrant odpre na začetku. Če želimo odpreti šifrant le s pomočjo tipk, pritisnemo tipko <Tab> in nato še preslednico.
3. V seznamu poiščemo in izberemo ustrezno vrednost.

To lahko storimo na tri načine:

- s kazalcem miške pokažemo nanjo in kliknemo
- izberemo jo s tipkami za pomik (<gor>, <dol>, <Home>, <End>, <PgUp>, <Pg Dn>)
- poiščemo jo z gumboma **Poišči** in **Išči dalje**

Pri iskanju vrednosti v šifrantu kliknemo gumb **Poišči** in v okno za vpis iskalnega pojma vnesemo vrednost, ki jo želimo poiskati. Zadošča, da vpišemo samo del vrednosti, ki jo iščemo, pri čemer pa ne smemo uporabljati znaka za krajšanje "*", ker program išče izključno vpisani niz znakov.

S klikom na gumb **Išči dalje** pa iščemo vse naslednje vrednosti, če prva označena vrednost v šifrantu ni ustrezna.

4. Kliknemo gumb **V redu** ali pa pritisnemo na preslednico oz. tipko <Enter>.
5. Zapremo podpolje (gl. pogl. 7.2).

Izbrana koda se prenese v vnosno polje za oznako podpolja.

Nasvet:

Iz šifranta najhitreje izberemo vrednost, če nanjo dvakrat kliknemo.

7.3.2.3 Neobvezujoči šifranti

Šifrante je možno povezati s podpoljem tudi na tak način, da vnos poteka bodisi s pomočjo šifranta bodisi prosto. V tem primeru lahko vnesemo kodo iz šifranta ali pa poljubno drugo besedilo.

Nekatera podpolja so že povezana s takimi šifranti, lahko pa šifrant in povezavo ustvarimo tudi sami.

Besedila kodiramo in vpišemo v lokalni šifrant (gl. priročnik *Osnovna navodila COBISS3*, pogl. 4.7), nato pa lokalni šifrant z metodo **Nastavitve / Določi lastnosti podpolja** povežemo z ustreznim podpoljem (gl. pogl. 7.11). V oknu **Lastnosti podpolja** moramo izprazniti potrditveno polje pri "Obvezni vnos".

7.3.2.4 Šifranti za nekodirana podpolja

S šifranti si lahko pomagamo tudi pri vnosu prostega besedila. Uporabimo jih pri podpoljih, v katera se vpisujejo ponavljajoče se fraze.

Postopek vnosa je enak vnosu kodiranih podatkov s pomočjo šifranta v ločenem oknu in je opisan v poglavju 7.3.2.2. Razlika je le ta, da se po izboru kode iz šifranta v vnosno polje namesto kode prenese njen pomen.

Nekatera nekodirana podpolja so že povezana s takimi šifranti, lahko pa šifrant in povezavo ustvarimo tudi sami.

Besedila kodiramo in vpišemo v lokalni šifrant (gl. priročnik *Osnovna navodila COBISS3*, pogl. 4.7), nato pa lokalni šifrant z metodo **Nastavitve / Določi lastnosti podpolja** povežemo z ustreznim podpoljem (gl. pogl. 7.11). V oknu **Lastnosti podpolja** mora biti označeno potrditveno polje pri "Pomoč pri vnosu".

Primer:

Za vnos v podpolje 200b – *Splošna oznaka gradiva* je pripravljen šifrant z naslednjimi elementi:

"br" – *Braillova pisava*
 "cm" – *Kartografsko gradivo*
 "er" – *Elektronski vir*
 "gr" – *Slikovno gradivo*
 "mm" – *Več medijev*
 "mp" – *Film*
 "ob" – *Predmet*
 "pm" – *Glasbeni tisk*
 "sr" – *Zvočni posnetek*
 "vr" – *Videoposnetek*

Šifrant ni obvezujoč. Po želji lahko vpišemo tudi besedilo, ki ga v šifrantu ni, npr. *Dva medija*.

S šifrantom je vnos hitrejši, saj vtipkamo le kodo in se besedilo splošne oznake gradiva vpiše avtomatsko.

7.3.3 Spreminjanje vrednosti indikatorjev

Nekatera polja vsebujejo indikatorje, ki dodatno pojasnjujejo vsebino polja, odnos tega polja do drugih polj v zapisu ali določajo način obravnave podatkov v izpisih (npr. kataložni listek).

Polje lahko ima definirana največ dva indikatorja, ki jima lahko določimo oz. spremenimo vrednost.

Postopek

1. Odpremo polje, ki vsebuje indikatorje.

To lahko storimo na več načinov:

- označimo polje in pritisnemo tipko <Enter>
- označimo polje, pritisnemo in držimo tipko <Alt> ter dvakrat kliknemo z miško
- označimo polje in izberemo metodo **Urejanje / Uredi**
- označimo polje in iz priročnega menija izberemo metodo **Uredi**

Opozorilo:

Z dvoklikom ne moremo odpreti spustnega seznama za določitev vrednosti indikatorjev, ampak strnemo prikaz polja.

2. Iz spustnega seznama izberemo ustrezno vrednost indikatorja.
3. Izbrano vrednost potrdimo in zaključimo vnos.

To lahko storimo na več načinov:

- kliknemo zunaj vnosnega polja
- pritisnemo tipko <Enter>
- izberemo metodo **Urejanje / Potrdi vnos**
- iz priročnega menija izberemo metodo **Potrdi vnos**

Izbrana vrednost se prenese v vnosno polje za oznako indikatorja.

7.3.4 Vnos v polja pod normativno kontrolo

Vnos podatkov v polja za značnice, ki imajo vključeno normativno kontrolo (gl. pogl. 2.1.2), se razlikuje od vnosa v druga polja. Podatke lahko vanje vnašamo samo posredno preko normativne baze podatkov. Za to služi podpolje 3 – *Številka normativnega zapisa*, kamor vpišemo identifikacijsko številko normativnega zapisa, s katerim želimo povezati polje v bibliografskem zapisu. Na osnovi tega podpolja se v bibliografski zapis samodejno vpiše normativna točka dostopa, obenem pa se vanj dodajo tudi morebitne variantne in sorodne točke dostopa iz normativnega zapisa.

Preko normativne baze podatkov poteka tudi spreminjanje značnic v bibliografskih zapisih. Podpolje 3 omogoča tudi kasnejše samodejno usklajevanje značnic v bibliografskih zapisih s spremembami, narejenimi v normativnih zapisih (gl. pogl. 9.12).

V sistemih COBISS, v katerih normativna kontrola še ni vključena, poteka vnos podatkov v polja za značnice in v ustrezna polja bloka 9XX – *Blok za nacionalno rabo* v celoti ročno.

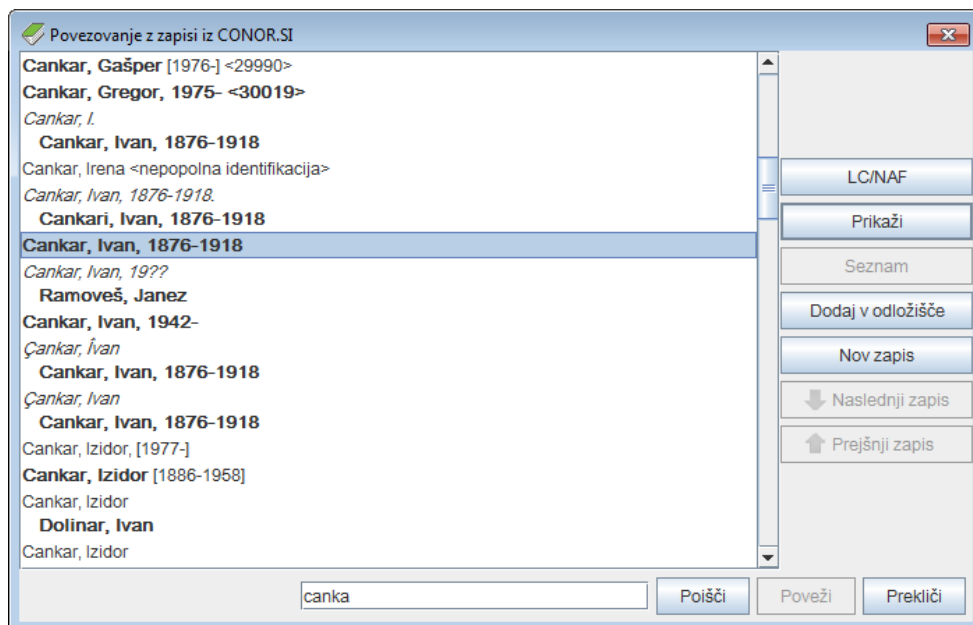
Za povezovanje z ustreznim normativnim zapisom služi okno **Povezovanje z zapisi iz <akronim normativne baze podatkov>**.

Elementi okna so:

- naslovna vrstica
- levi del okna, ki lahko vsebuje seznam točk dostopa ali prikaz normativnega zapisa v formatu COMARC ali formatu MARC 21
- polje za vnos iskalne zahteve
- gumbi
 - **LC/NAF** – preklop v bazo podatkov LC/NAF
 - **CONOR.XX** – preklop v bazo podatkov CONOR.XX
 - **Prikaži** – prikaz celotnega zapisa za izbrano točko dostopa s seznama
 - **Seznam** – prikaz seznama točk dostopa, ki ga dobimo po iskanju
 - **Dodaj v odložišče** – prehod v okno **Normativni zapis (<akronim normativne baze podatkov>)**; izbrani zapis se prenese v odložišče zapisov (zapisi iz baze podatkov LC/NAF se ob tem konvertirajo v format COMARC/A)

- **Nov zapis** – prehod v okno **Normativni zapis (<akronim normativne baze podatkov>)**
- **Naslednji zapis** – prikaz naslednjega zapisa s seznama
- **Prejšnji zapis** – prikaz prejšnjega zapisa s seznama
- **Poišči** – sprožitev iskanja po vnosu iskalne zahteve
- **Poveži** – zaprtje okna; v podpolje 3 se vpiše identifikacijska številka normativnega zapisa.
- **Prekliči** – zaprtje okna; polje se shrani brez spremembe v podpolju 3

Gumb **LC/NAF** je viden, kadar iščemo po bazi podatkov CONOR.XX; kadar pa iščemo po bazi podatkov LC/NAF, je viden gumb **CONOR.XX**. Gumb **Prikaži** je aktiven, ko je v oknu prikazan seznam točk dostopa, gumbi **Seznam**, **Naslednji zapis** in **Prejšnji zapis** so aktivni, ko je v oknu prikazan celoten posamezni zapis, gumb **Poveži** pa je aktiven le, ko je v oknu prikazan celoten zapis iz baze podatkov CONOR.XX.

Slika 7.3-2: Primer okna za povezovanje z zapisi iz CONOR.SI

V seznamu v levem delu okna so prikazane različne vrste točk dostopa iz normativne baze podatkov. Med seboj jih razlikujemo na naslednji način:

- **Normativne točke dostopa** iz zapisov iz baze podatkov CONOR.XX, ki imajo v podpolju 100b kodo "a" – sprejeta, so v seznamu izpisane krepko; preostale normativne točke dostopa so izpisane v običajni pisavi.
- **Variantne točke dostopa** so izpisane ležeče. Vsaki variantni točki dostopa sledi v naslednji vrstici pripadajoča normativna točka dostopa, ki je zamaknjena v desno.
- **Sorodne točke dostopa** so izpisane v običajni pisavi. Vsaki sorodni točki dostopa sledi v naslednji vrstici pripadajoča normativna točka dostopa, ki je zamaknjena v desno.

V seznamu osebnih imen iz baze podatkov CONOR.XX so prikazani še nekateri drugi podatki:

- V oglatem oklepaju se v primeru, kadar letnica ni del normativne točke dostopa (ni podpolja *200f – Datumi*), izpišeta letnici iz podpolj *190a – Letnica rojstva* in *191a – Letnica smrti*.
- V lomljenem oklepaju se izpiše podpolje *200r – Šifra raziskovalca*.
- Pripiše se besedilo "več oseb", če je v podpolju *120b – Oznaka za razlikovanje med osebami* koda "b" – točka dostopa za več oseb.
- Pripiše se besedilo "nepopolna identifikacija", če v zapisu ni izpolnjeno podpolje *120b – Oznaka za razlikovanje med osebami* ter nobeno od polj *190 – Datum rojstva*, *191 – Datum smrti*, *200c – Dodatki k imenu*, *200d – Rimske številke*, *200f – Datumi*, *200r – Šifra raziskovalca*.

7.3.4.1 Vnos značnice

V polje pod normativno kontrolo lahko vnesemo značnico samo preko normativne baze podatkov.

Postopek

1. Odpremo podpolje 3 v polju za značnico, ki jo nameravamo vnesti.
2. V prazno podpolje 3 vnesemo poljubne besede ali začetke besed iz značnice (besedno iskanje). Vpišemo lahko tudi značnico v narekovajih (frazno iskanje), pri čemer morebitno krajšanje označimo z znakom "*". Vnesemo lahko tudi identifikacijsko številko ustreznega normativnega zapisa, če jo poznamo. Nato pritisnemo tipko <Enter> ali pa kliknemo ikono zraven polja za vnos iskalne zahteve. Če želimo uporabljati samo tipke, pritisnemo tipko <Tab> in nato še preslednico.

Če v normativni bazi podatkov obstaja ustrezna točka dostopa, se odpre okno **Povezovanje z zapisi iz <akronim normativne baze podatkov>**, v katerem se izpiše seznam točk dostopa iz normativne baze podatkov, ki ustrezajo iskalni zahtevi.

Če v normativni bazi podatkov ni ustrezne točke dostopa, se izpiše programsko sporočilo. Po potrditvi s klikom na gumb **V redu** se nato odpre prazno okno **Povezovanje z zapisi iz <akronim normativne baze podatkov>** z vpisano iskalno zahtevo v vnosnem polju.

Opozorilo:

Če kot rezultat iskanja dobimo preveč zapisov, se izpiše sporočilo, kako naj izboljšamo iskalno zahtevo. Iskanje ponovimo, tako da vpišemo natančnejšo iskalno zahtevo.

3. Če je iskana točka dostopa v seznamu, preverimo normativni zapis zanjo, tako da kliknemo gumb **Prikaži**.

Če iskane točke dostopa ni v seznamu, iščemo še po vseh možnih variantnih oblikah imena, če jih seveda poznamo in če sploh obstajajo.

Novo iskalno zahtevo vpišemo v vnosno polje pod seznamom imen in kliknemo gumb **Poišči**.

Iščemo lahko tudi po tuji normativni bazi podatkov LC/NAF, tako da kliknemo gumb **LC/NAF**. Če najdemo ustrezno točko dostopa, kliknemo gumb **Dodaj v odložišče** in v oknu **Normativni zapis <akronim normativne baze podatkov>**, ki se odpre oz. postane aktivno, prevzamemo zapis v bazo CONOR.XX. Če imamo pooblastilo za kreiranje polnih normativnih zapisov, lahko zapis prevzamemo z metodo **Zapis / Prevzemi zapis**, sicer pa moramo uporabiti metodo **Zapis / Kreiraj zapis** in posamezna polja prevzeti s kopiranjem iz zapisa v odložišču (gl. pogl. 9.7). Potem se vrnemo v okno **Bibliografski zapis**, kjer je še vedno aktivno okno **Povezovanje z zapisi iz <akronim normativne baze podatkov>** in ustrezno točko dostopa poiščemo v normativni bazi, tako da kliknemo gumb **CONOR.XX**. Kliknemo gumb **Prikaži** na označeni točki dostopa v seznamu, nakar se v levem delu okna prikaže zapis v formatu MARC. Nato kliknemo gumb **Poveži**.

Če ustrezne točke dostopa ne najdemo, kliknemo gumb **Nov zapis** in zanj v oknu **Normativni zapis <akronim normativne baze podatkov>**, ki se odpre oz. postane aktivno, kreiramo nov normativni zapis (gl. pogl. 9.8). Nato se vrnemo v okno **Bibliografski zapis**, kjer je še vedno aktivno okno **Povezovanje z zapisi iz <akronim normativne baze podatkov>**. Poiščemo zapis, ki smo ga pravkar kreirali, in kliknemo gumb **Prikaži**.

V levem delu okna se prikaže zapis v formatu MARC.

Opozorilo:

Natančnost pri iskanju točk dostopa in njihovem povezovanju je zelo pomembna, saj lahko sicer kreiramo nov zapis za isto entiteto ali pa bibliografski zapis povežemo z napačnim normativnim zapisom.

4. Če je normativni zapis v redu in niso potrebni nobeni popravki oz. dopolnitve, kliknemo gumb **Poveži**.

Če so v normativnem zapisu potrebni popravki ali dopolnitve, zapis uredimo odvisno od pooblastila, ki ga imamo. V zapis lahko vedno dodamo manjkajoče variantne točke dostopa. Kliknemo gumb **Dodaj v odložišče** in v oknu **Normativni zapis <akronim normativne baze podatkov>**, ki se odpre oz. postane aktivno, popravimo oz. dopolnimo zapis (gl. pogl. 9.9). Nato se vrnemo v okno **Bibliografski zapis**, kjer je še vedno aktivno okno **Povezovanje z zapisi iz <akronim normativne baze podatkov>**. Kliknemo gumb **Prikaži** na označeni točki dostopa na seznamu, nakar se v levem delu okna prikaže zapis v formatu MARC. Nato kliknemo gumb **Poveži**.

Okno **Povezovanje z zapisi iz <akronim normativne baze podatkov>** se zapre. V bibliografski zapis se v podpolje 3 vpiše identifikacijska številka normativnega zapisa, hkrati pa se samodejno dodajo še vsa podpolja iz normativne točke dostopa (v primeru osebnih imen avtorjev tudi šifra raziskovalca). V bibliografski zapis se iz normativnega zapisa dodajo tudi vsa morebitna polja z variantnimi in sorodnimi točkami dostopa.

5. V polje za značnico ročno vnesemo podpolja, ki jih normativna kontrola ne zajame (npr. koda za vrsto avtorstva pri osebnih imenih avtorjev).

7.3.4.2 Povezovanje značnic

Bibliografski zapisi, ki so bili kreirani pred vzpostavitvijo normativne kontrole, lahko vsebujejo značnice, ki niso povezane z normativno bazo. Spoznamo jih po manjkajoči identifikacijski številki normativnega zapisa v podpolju 3.

Pri urejanju takih zapisov je treba nepovezane značnice po možnosti povezati z ustreznimi normativnimi zapisi. Če jih pri urejanju ne povežemo in je katera od njih že v normativni bazi podatkov, nas program na to opozori. Če je to značnica za domačega avtorja, jo moramo obvezno povezati.

Postopek

1. Odpremo podpolje 3 v polju z nepovezano značnico.

2. Kliknemo ikono .

Če v normativni bazi podatkov ni ustrezne točke dostopa, se izpiše programsko sporočilo.

Odpre se okno **Povezovanje z zapisi iz <akronim normativne baze podatkov>**. Če točka dostopa obstaja, se izpiše v seznamu točk dostopa iz normativne baze podatkov.

3. Nato sledimo korakom od 3 do 5 pri postopku v pogl. 7.3.4.1.

Možnosti ...

Več bibliografskih zapisov z nepovezanimi značnicami lahko s posebno metodo hkrati povežemo v oknu **Normativni zapis (<akronim normativne baze podatkov>)** (gl. pogl. 9.4.3).

7.3.4.3 Prevezovanje značnic

Prevezovanje uporabljamo pri popravljanju napačno povezanih značnic v bibliografskih zapisih. To so značnice, ki imajo v podpolju 3 vpisano identifikacijsko številko napačnega normativnega zapisa.

Polje z napačno povezano značnico moramo povezati z ustreznim normativnim zapisom.

Postopek

1. Odpremo podpolje 3 v polju z napačno povezano značnico.

Opozorilo:

Če se značnica v bibliografskem zapisu razlikuje od normativne točke dostopa v normativni bazi podatkov, v podpolju 3 pa je identifikacijska številka pravega normativnega zapisa, vsebine podpolja ni treba popravljati. Dovolj je, da ponovno shranimo bibliografski zapis, in program bo značnico samodejno popravil.

To se zgodi, če smo v normativnem zapisu popravili obliko normativne točke dostopa, nismo pa shranili bibliografskega zapisa niti se medtem ni izvedlo samodejno usklajevanje bibliografske baze podatkov z normativno.

2. Zbrišemo identifikacijsko številko napačnega normativnega zapisa. Nato sledimo korakom od 2 do 5 pri postopku v pogl. 7.3.4.1.

Možnosti ...

Več bibliografskih zapisov z napačno povezanimi značnicami lahko s posebno metodo hkrati povežemo v oknu **Normativni zapis** (<**akronim normativne baze podatkov**>) (gl. pogl. 9.4.3).

7.3.5 Vnos s pomočjo števca

V posameznih podpoljih se številke prepisujejo s števca.

Pogoj

Števec mora biti določen (gl. pogl. 11.1.9.1).

Postopek

1. Odpremo ustrezno podpolje (npr. 020b, 021b).
2. Iz priročnega menija izberemo metodo **Aktiviraj števec** <ime števca>.

V vnosno polje se vpiše naslednja številka s števca.

Opozorilo:

Če imamo za isto podpolje definiranih več števecov, moramo najprej izbrati ustrežni števec.

3. Zapremo podpolje.

7.3.6 Posebnosti pri vnosu v polja formata COMARC/B

V nadaljevanju je podrobneje opisan vnos v nekatera polja formata COMARC/B, pri katerih obstajajo določene posebnosti.

7.3.6.1 Polja za povezovanje pri kontinuiranih virih (4XX)

Polja v bloku 4XX, ki se uporabljajo za prikaz odnosa med kontinuiranim virom, ki ga opisujemo, in sorodnimi kontinuiranimi viri, vsebujejo podpolji *a* – *Stvarni/ključni naslov* in *x* – *ISSN*, kamor vnašamo (ključni) naslov in/ali ISSN sorodnega kontinuiranega vira.

Podpolje *a* je treba vnesti le, kadar zapisa za sorodni kontinuirani vir ni v COBIB-u ali pa v obstoječem zapisu ni polja *530* – *Ključni naslov*. Podpolje *a* vnesemo tudi, kadar nimamo ISSN-ja.

Pogoj

Dodali smo ustrezno polje iz bloka 4XX.

Postopek

1. Odpremo podpolje x.

2. Vnesemo ISSN sorodnega kontinuiranega vira.

Po potrditvi vnosa se odpre okno z ustreznim opozorilom. Nadaljnji postopek se razlikuje glede na to,

1. *ali zapis s tem ISSN-jem obstaja v COBIB-u, zapis pa vsebuje tudi polje 530* (v opozorilu se izpiše ključni naslov iz COBIB-a, tj. COBIB: KT=<ključni naslov>).
2. *ali zapis s tem ISSN-jem obstaja v COBIB-u in bazi ISSN, zapis v COBIB-u pa ne vsebuje polja 530* (v opozorilu se izpiše ključni naslov iz baze ISSN, tj. COBIB: KT=?, ISSN: KT=<ključni naslov>, program pa nas hkrati opozori, da je treba ključni naslov s posebno metodo vnesti v podpolje a).
3. *ali zapis s tem ISSN-jem obstaja v COBIB-u, ne pa tudi v bazi ISSN; zapis v COBIB-u ne vsebuje polja 530* (v opozorilu se izpiše naslov iz COBIB-a, tj. COBIB: KT=?, TI=<stvarni naslov>, ISSN: KT=?, program pa nas hkrati opozori, da je treba stvarni naslov vpisati v podpolje a).
4. *ali zapis s tem ISSN-jem ne obstaja v COBIB-u, obstaja pa v bazi ISSN* (v opozorilu se izpiše ključni naslov iz baze ISSN, tj. ISSN: KT=<ključni naslov>>, program pa nas hkrati opozori, da je treba ključni naslov s posebno metodo vnesti v podpolje a).
5. *ali zapis s tem ISSN-jem ne obstaja niti v COBIB-u niti v bazi ISSN* (v opozorilu se ključni naslov iz baze ISSN ne izpiše, tj. ISSN: KT=?, program pa nas hkrati opozori, da je treba stvarni naslov vpisati v podpolje a).

3. Kliknemo gumb **V redu**.

ISSN sorodnega kontinuiranega vira se prenese v vnosno polje za oznako podpolja.

V primeru pogoja pod točko 1 pri koraku 2 je postopek s tem zaključen, v primeru drugih pogojev pa nadaljujemo z naslednjim korakom.

4. Odpremo podpolje a.

5. Vnesemo naslov.

- Če velja pogoj pod točko 2 ali 4 pri koraku 2, iz priročnega menija izberemo metodo **Prenesi naslov iz ISSN**.

Ključni naslov iz baze ISSN se programsko vpiše v vnosno polje.

- Če velja pogoj pod točko 3 pri koraku 2, vnesemo stvarni naslov sorodnega kontinuiranega vira, ki ga prepisemo iz polja 200 v zapisu za sorodni kontinuirani vir v COBIB-u.
- Če velja pogoj pod točko 5 pri koraku 2, vnesemo stvarni naslov sorodnega kontinuiranega vira, ki ga prepisemo s publikacije.

6. Zapremo podpolje.

Ključni oz. stvarni naslov se prenese v vnosno polje za oznako podpolja.

7.3.6.2 ISBN (010)

Če v zapis vnesemo 10-mestni ISBN, vnesti pa moramo tudi 13-mestnega, ga program na podlagi 10-mestnega sam izračuna.

Pogoj

Zapis mora vsebovati polje 010 z 10-mestnim ISBN v podpolju a.

Postopek

1. Za poljem 010 z 10-mestnim ISBN dodamo še eno polje 010, ki vsebuje podpolje a.
2. Odpremo podpolje 010a.
3. Iz priročnega menija izberemo metodo **Dodaj 13-mestni ISBN**.
V vnosno polje se vpiše ustrezno izračunan 13-mestni ISBN.
4. Zapremo podpolje.

7.3.6.3 Država izida (102)

Pri katalogizaciji člankov in sestavnih delov lahko prenesemo kodo države iz zapisa za vir.

Postopek

1. Odpremo podpolje 102a.
2. Iz priročnega menija izberemo metodo **Prenesi kodo države za vir**.
V vnosno polje se vpiše koda države, ki velja za vir.
3. Zapremo podpolje.

7.3.7 Vrednosti, ki jih uporabnik definira vnaprej

V zapis lahko vnesemo vrednosti, ki smo jih vnaprej definirali sami. Kako jih definiramo, je opisano v poglavju 10.4.

Pogoj

V datoteki začasno shranjenih zapisov mora biti kreiran zapis tipa "default" s podatki, ki predstavljajo definirane vrednosti.

Postopek

1. Odpremo poljubno podpolje, v katerega želimo dodati svojo definirano vrednost.
2. Izberemo metodo **Urejanje / Dodaj definirano vrednost**.
V vnosno polje se vpiše vsebina iz ustreznega podpolja zapisa tipa "default".
3. Zapremo podpolje.

Možnosti ...

Svojo definirano vrednost lahko dodamo tudi s pritiskom na tipki <Ctrl> + <D>.

Opozorilo:

Ob nalaganju zapisa v urejevalnik se v prazen zapis kot privzete vrednosti samodejno vpišejo le tiste vrednosti, ki so za izbrano masko definirane na nivoju sistema.